

»» BENDRUOMENĖ
PSL. 1–3, 8/

- Svarbiausi metų įvykiai
- VDU bendruomenės nariai – apie apie VDU bendruomenę

»» KULTŪROS ALĖJA
PSL. 4–5/

- Tomos Švažaitės fotografijų paroda

»» RETRO
PSL. 6/

- VDU bendruomenės kelionės tarpukario Lietuvoje

»» UVM INTERNATIONAL
PSL. 6/

- The Red Summer of 1940

»» SPORTAS
PSL. 7/

- Sporto centro direktorė: „Studentų aktyvumas maloniai nustebino“

Universitas Vytauti Magni

ISSN 1648-1313

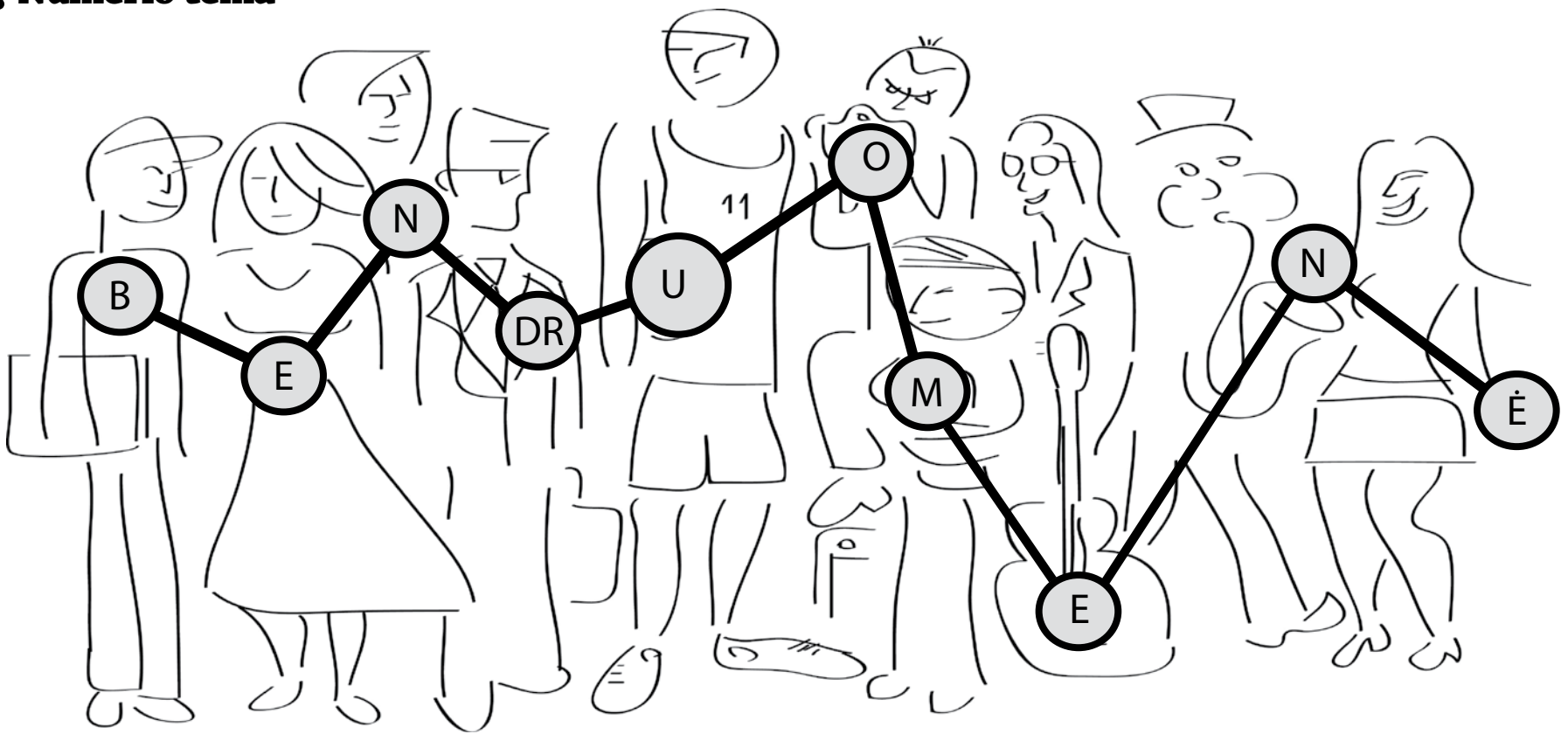
Nr. 5 (138)

2010 m. BIRŽELIS

<http://uvm.vdu.lt/>

V Y T A U T O D I D Ž I O J O U N I V E R S I T E T O L A I K R A Š T I S

* Numerio tema -

Jono Petronio iliustracija

redakatoriaus užrašai

VDU bendruomenės užduotis

Mykolas DRUNGA

Universitas Vytauti Magni

Bendruomenės sąvokai lietuvių savimonėje ypač didelio postūmio davė pokario išeivija. Netekę savo valstybės, rusų ir jų pakalikų stalinistų išvaryti iš jos, šie išeiviai nenorėjo likti anoniminių individų mase, bet būrėsi į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę – ne Bendriją (tai dabar populiariesnis žodis) – o būtent Bendruomenę.

Kai nebeturi savosios valstybės, kurioje gimei ir užaugai, o toje, kuri tave priėmė ir priglaudė, dar jautiesi pakankamai svetimas

ir negali joje tenkinti visų savo poreikių, kad save adekvačiai realizuotumei, – Bendruomenės idėja atrodo itin palaiminga. Tai kaip tik tas socialinis organizmas, kurį toliau atsidūręs nuo savo tėvynės stengiesi sukurti ir išpuoselėti, kad šiame tau tarsi valstybę atstojančiame darinyje galėtumei jaustis jaukiai, tarp savųjų.

Tiek 1944 m. nuo raudonojo teroro bėgę išeiviai, tiek šiuo metu geresnių gyvenimo ir darbo sąlygų ieškantieji ir todėl į Vakarus traukiantieji yra dažnai gana drąsūs žmonės, netgi individualistai, negalintys nei prisitaikyti, nei susitaikyti su realiai egzistuojančiomis sąlygomis Lietuvoje. Tam tikru atžvilgiu gal nesvarbu, kad prieš 50–60 metų tėvynė buvo svetimųjų okupuota ir žiauriai niokojama, o dabar ji laisva, nepriklausoma, bet

vis tiek nesugebanti savų žmonių rankomis išmintingai ir padoriai tvarkytis. Abiem atvejais iš jos daug kas bėga.

Tik skirtumas tas, kad pokario išeiviai vadinamųjų „dypukų“ stovyklose Vokietijoje pačiais pirmaisiais, 1946–47 metais dar tikėjėsi, jog Vakarų sąjungininkai nedelsiant užpuls ar kitaip „sutvarkys“ Sovietų Sąjungą ir padės Lietuvą išlaisvinti, po kelerių metų prarado šią greito išsilaisvinimo viltį ir po 1949 m. galutinai suprato, jog jiems teks ilgai, gal net kelis dešimtmečius, o ko gero iki mirties, gyventi išeivijoje. Todėl jie, kupini Pirmosios Respublikos (1918–1940) veržlumo ir entuziazmo, ir ėmėsi Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pavidalu išeivijoje (diasporoje!) atkurti kai kurias prarastosios valstybės gyvenimo

formas – savanoriškas, pilietines organizacijas, draugijas, muzikinius ir teatrinis kolektyvus, laikraščius ir mokyklas.

Kadangi tarp jų buvo mažiausiai keli šimtai tik ką VDU studijavusių, jį baigusių, jį net įkūrusių ar jame dėsčiusių ir visais atvejais jį pamilusių šviesuolių, jų protuose ir širdyse visuomet gyvavo būtent šio universiteto (okupanto galutinai 1950 m. uždaryto) atkūrimo vizija. 1988–1990 m. ši vizija (kartu su Antrąja Lietuvos Respublika) ir tapo realybe – Vytauto Didžiojo Universitetas atsikūrė Lietuvos ir išeivijos patriotų bendrų pastangų dėka.

Visiškai natūralu, kad jame įsisteigė Lietuvių išeivijos studijų centras, Lietuvių išeivijos institutas ir dabar kontūrus įgija Pasaulio lietuvių akademija. Lietuvos politika ir kultūra

be savo išeivių, buvusių, šiuolaikinių ir būsimų, neišsivaizduojama. Lietuvos ir išeivijos sąsajas studijuoti, kad jos būtų įsisąmoninamos, suprantamos ir tarnautų pagrindu būtinoms tautai išlaikyti nuostatoms, ir yra vienas iš unikaliųjų mūsų universiteto uždavinių.

Jį atkūrus, o valstybės institucijoms bei politinėms valdžioms vis dar klumpant, neatsistojant kaip reikiant kojų, bendruomenė net ir pačioje Lietuvoje įgija vis daugiau reikšmės – ir tai ne bet kokia, o laisvų, už savo tėvynės likimą atsakingų piliečių bendruomenė, politinė ir kultūrinė. Lietuva nepražus, jei joje bus stipri, sąmoninga ją mylinčių piliečių bendruomenė. Tokios reikia, kad valstybės institucijų darbas pagerėtų. Tokią ir toliau ugdyti bei stiprinti taip pat yra mūsų, VDU bendruomenės, užduotis.

VDU metraštis: svarbiausi metų įvykiai

VDU pirmakursių gretos – gausiausios per 20 metų

21-uosius gyvavimo metus universitetas pasitiko lydimas kaip niekad gausaus pirmakursių būrio.

„Naujus mokslo metus pradėjo 2210 naujų studentų, iš jų 825 – gaunantys valstybės finansavimą. Studentų šiemet priėmėme daugiau, nei kada nors per dvidešimt atkurtojo universiteto metų,“ – džiaugėsi VDU rektorius prof. Zigmąs Lydeka.

Šiemet studijas Vytauto Didžiojo universitete (VDU) pradėjo ir rekordinis užsieniečių būrys – daugiau nei 60 pagal įvairias mainų programas pusmečiui ar metams atvykusių studentų, tarp jų – ir prestižinės „Fulbright“ stipendijos laureatė.

Jauni ir talentingi – antrą kartą ant VDU džiaz festivalio scenos

Pasinerti į džiaz garsų jūrą jau antrąjį kartą kvietė Vytauto Didžiojo universitetas. Jaunas, tačiau visuomenės jau įvertintas festivalis „VDU džiaz jungtys“ šiemet žavėjo spalvingais atlikėjų pasirodymais bei užburiančiais muzikos ritmais. 2010-ųjų balandį pristatyta ir debiutinė kompaktinė festivalio plokštelė.

Du milijonąja „Erasmus“ studente išrinkta ir VDU magistrantė

Per 22 „Erasmus“ programos gyvavimo metus jau 2 milijonai studentų yra studijavę arba įgiję darbo patirties kitoje Europos šalyje. Simboliškai atstovauti du milijonajam studentui atrinktas 31 studentas – po vieną iš kiekvienos programoje dalyvaujančios šalies.

Lietuvos studentų atstove tapo Vytauto Didžiojo universiteto studentė Giedrė Pranaitytė. Nepaisant fizinės negalios, mergina energingai siekia tikslų, o „Erasmus“ mainų metais padarė didelę akademinę pažangą: jos parašytas mokslinis darbas būtų puikiai įvertintas bet kuriame Europos ar JAV universitete.

Absolventai neužmiršta sugrįžti į savąją Alma Mater

Lapkričio 6-ąją VDU jau trečiąjį kartą šurmuliavo gausus absolventų būrys. Be tradicinio aukciono bei susitikimų, šiemet jų laukė ir smagi džiaz muzika, galimybė geriau pažinti savo studijų miestą bei prisidėti prie Kauno viešųjų erdvių puoselėjimo.

Šventės metu skverelyje šalia VDU rūmų K. Donelaičio g. 52 atidengta menininko Tomo Žukausko skulptūra „Radynys“, atidaryta fotografijų paroda „Didžioji Lietuva“, pristatyta dar spaustuvės dažais kvepianti knyga „Kauno atradimai“.

Pirmą kartą organizuotos fakultetų dienos

Politikai, humanitarai ir socialinių mokslų atstovai šiemet pirmąjį kartą nusprendė atverti duris plačiai visuomenei ir parodyti, koks gyvenimas verda fakultetų viduje. Politikos mokslų ir diplomatijos, Humanitarinių bei Socialinių mokslų fakultetai kvietė moksleivius, studentus, dėstytojus ir visus susidomėjusius dalyvauti paskaitose, susitikimuose, filmų peržiūrose, linksmuose konkursuose ir žaidimuose.

Kaune atidaryta pirmoji filosofijos skaitykla

VDU filosofijos studentai įrodė, kad svajonės būtinai virs realybe, jei nestokoji išradinumo ir atkakliai sieki tikslo. Vasario pradžioje VDU iškilmingai atidaryta pirmoji Kaune specializuota filosofijos skaitykla, kuriai lėšos ir knygos buvo renkamos specialios akcijos „100x100“ metu.

Igyvendinti projektą „100x100“, kurios tikslas – įkurti specializuotą filosofijos skaityklą, VDU studentai ėmėsi praėjusių metų gruodį. Tuomet su universiteto rektoriumi prof. Zigmą Lydeka jie sukirto lažybų, kad per mėnesį surinks 10 tūkstančių litų knygoms. Daugiau nei per dvi savaites filosofams pavyko surinkti visą reikiamą sumą, o iki akcijos pabaigos mecenatai paaukojo 13526 litus ir dar beveik 300 knygų. Iš viso Filosofijos skaityklos lentynose lankytojai gali rasti daugiau nei 3000 filosofinių knygų.

VDU duris atvėrė istorijos menė

2010 m. pradžioje VDU rektorato pastatas tapo dar atviresnis ir įdomesnis lankytojams. Nuo šiol Vytauto Didžiojo universiteto istorijos menėje bei kitose erdvėse galima susipažinti su ilgametę universiteto bei paties statinio istoriją iliustruojančia ekspozicija: archyviniais dokumentais, nuotraukomis, jų reprodukcijomis, universitetui priklausančiais istoriniais artefaktais, daiktais bei dovanotais eksponatais. Antrajame aukšte atidengta VDU rektorių portretų galerija.

Šiame pastate taip pat veikia S. ir S. Lozoraičių (tėvo, Užsienio reikalų ministro ir diplomato, bei sūnaus, diplomato ir universiteto Garbės daktaro) muziejus, kuriame galima apžiūrėti asmeninius Lozoraičių šeimos daiktus bei kaupiamus, tvarkomus ir saugomus archyvus: vaizdo ir garso juostas, dokumentus, nuotraukas.

Atidaryta nauja meno ir kultūros erdvė

Šių metų vasarį oficialiai atidaryta Menų centro skaitykla-kavinė, įsikūrusi Didžiosios salės fojė. Ši erdvė siekia tapti viena svarbiausių Kauno miesto ir VDU kultūros bei meno vietų.

Čia rengiami edukaciniai kultūrinį ir istorinį meno kontekstą pristatantys projektai bei parodos, paskaitos ir filmų peržiūros – taip siekiama praturtinti universiteto bendruomenės bei miesto intelektualinį gyvenimą, skatinti tarpdisciplininę meno ir kultūros interpretaciją bei kritinį dialogą.

Jūs klausotės VDU radijo!

Nuo 2010-ųjų pavasario internete (adresu www.vduradijas.lt) galima klausytis VDU studentų rengiamų laidų ir transliuojamos muzikos. VDU radijas – tai nepriklausomas, pačių studentų iniciatyva sukurtas projektas, kuriame šmaikščiai, žaviai ir sarkastiškai perteikiamas požiūris į studentams aktualius dalykus.

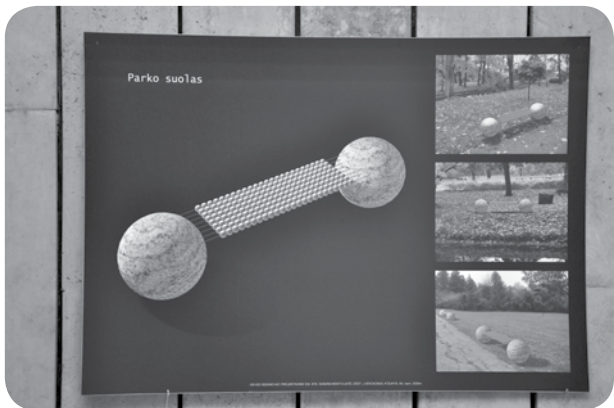
Šio radijo atsiradimą ir veiklą – nuo pirminės koncepcijos iki galutinio rezultato – inicijavo trijų VDU studentų grupė: Donatas Bartkus, Haroldas Urbonavičius ir Lukas Motiejūnas. „Mes sukūrėme erdvę, kurioje studentams suteikiama visiška saviraiškos laisvė,“ – teigia VDU radijo kūrėjai. Pasak jų, viena pagrindinių VDU radijo vertybių – liberalumas, tad čia nėra apribojimų, formatų, griežtos laidų struktūros ar tematikos.

Įsteigtas pirmasis Korėjos kultūros klubas Lietuvoje

Vasario viduryje VDU Azijos studijų centras kvietė sudalyvauti Korėjos kultūros klubo įkurtuvėse.

„Tai pirmasis toks klubas visoje Lietuvoje. Jo įkūrimą paskatino visame pasaulyje populiarėjanti šiuolaikinės Pietų Korėjos kultūros banga, vadinama hallyu“, – pasakojo klubo įkūrėjas ir organizatorius Jinseok Seo.

Hallyu klubo nariai gali susipažinti su įvairiais Korėjos kultūros aspektais: kinematografija, muzika, papročiais, visuomeniniu gyvenimu, taip pat organizuojami susitikimai su korėjiečiais, gyvenančiais Lietuvoje.

Botanikos sodo erdvėms puošti – originalių suoliukų projektas

Siekiant papuošti Vytauto Didžiojo universiteto Kauno Botanikos sodą, specialiai šiai erdvei sukurti originalūs, šiuolaikiški ir kartais netikėti suoliukų projektai, kurių autoriai – Vilniaus dailės akademijos Kauno fakulteto studentai. VDU bendruomenė kviečiama aktyviai prisidėti prie šios idėjos, kad kuo daugiau suoliukų taptų realybe ir džiugintų Botanikos sodo lankytojus.

„Tikimės, kad dovanoti šiuos suoliukus VDU Botanikos sodui taps gražia universiteto bendruomenės tradicija. Pavyzdžiui, tokį vardinį suoliuką galėtų užsisakyti universitetą baigiančių absolventų laida – tikiu, kad net ir po daugelio metų jiems būtų smagu grįžti į tas erdves, kuriose liko toks prasmingas jų buvimo čia ženklas“, – pasakojo idėjos autorė, VDU sekretorė prof. Aukšė Balčytienė.

VDU siekia tapti lietuvių išeivijos centru

VDU šiemet pradėtas vykdyti socialinis projektas „Pasaulio lietuvių akademija“, kuriuo siekiama burti lietuvių diasporą, skatinti išeivijos ir Lietuvos mokslininkų bei studentų bendradarbiavimą akademinuose projektuose, pritraukti besidominčius Lietuva ir jos kultūra. Šis projektas vienija daug veiklų: visus metus organizuojamus kursus, mainų programas, stažuotes, nuotolinio mokymosi galimybes. Kartu tai – ir idėjinis darinys, atviras įvairių klubų, asociacijų, bendruomenių iniciatyvoms.

Pasirašius sutartį tarp VDU ir JAV lietuvių bendruomenės atstovų, universitetas nuo šiol kuruos lietuvių išeivijos studentus, vasaromis atvykstančius į Lietuvą atlikti profesinės praktikos. Šią vasarą į Lietuvą atvyks net keturios dešimtys stažuotojų.

Vytauto Didžiojo universitetas stažuotojams padėjo susirasti praktikos vietas, dalį jų apgyvendins universiteto bendrabutyje. Išeivijos studentai turės galimybę dalyvauti VDU organizuojamose kursuose „Refresh in Lithuania“, kuriuose jų lauks plati Lietuvos pažintinė programa, o prasčiau lietuviškai kalbantys stažuotojai galės lankyti kalbos pamokas.

VDU buvo surengtas ir pirmasis bendras Lietuvos išeivių studentų klubo prie Pasaulio lietuvių akademijos susitikimas. Jo metu Lietuvos aukštosiose mokyklose studijuojantys užsienio lietuviai nusprendė susiburti į vieną organizaciją, kad būtų lengviau užmegzti ryšius ir imtis bendrų projektų įgyvendinimo.

Iškilioms asmenybėms – VDU garbės daktarų ir profesorių vardai

Už nuopelnus mokslui, kultūrai ir Vytauto Didžiojo universitetui šiemet nartata pagerbti penkias iškilias asmenybes. VDU garbės daktaro vardai suteikti prof. Birutei Galdikas, prof. Tomui Venclovai, prof. Andreas F. Kelletatui ir prof. dr. Kęstučiui Trimakui, o universiteto garbės profesoriaus vardas – prof. Bronislavui Genzeliui.

VDU krepšininkai skynė vieną pergalę po kitos

2009-2010 metų sportinis sezonas VDU vaikinių krepšinio komanda buvo ypač sėkmingas. Jie tapo visų studentiško sporto varžybų čempionais: Lietuvos studentų krepšinio lygų čempionato, Kauno mėgėjų krepšinio lygos pirmenybių, Baltijos studentų žaidynių.

Šiuo metu VDU krepšininkai ruošiasi 10-ajam Europos studentų krepšinio čempionatui, kuris vyks liepos 19–25 d. Poznanėje (Lenkija). VDU rinktinė šiose varžybose yra triskart iš eilės iškovojo aukso medalius – 2006, 2007 ir 2008 m.

kultūros alėja

Universitas Vytauti Magni / 2010 BIRŽELIS / Nr. 5/

Pokalbis apie kultūros politiką Kaune su Gediminu Banaičiu – Skrandžiu/ 4 psl.

Kauno kultūros politika ir VDU: problemos ir ateities vizijos

Tomas PABEDINSKAS

Universitas Vytauti Magni

Sąvoka „kultūros politika“ girdima dažnai, tačiau tikrai ne kiekvienas žino, ką konkrečiai ji reiškia. Kas apskritai yra kultūros politika?

Kalbant paprastai, tai yra aiškus supratimas, kuria kryptimi kultūros srityje turime judėti, ir tas judėjimas turi vykti kūrybingai bei atsakingai. Tiesą sakant, pasaulyje turbūt kiekvieną dieną kas nors svarsto, kas slepiasi po sąvoka „kultūros politika“. Ir, turbūt, vis labiau suvokiama, kad tai yra labai plati ir daug kitų gyvenimo aspektų liečianti politikos sritis. Į jos rėmus telpa tai, kas tradiciškai visada buvo po „kultūros“ sparnu – kultūrinis paveldas, istoriniai objektai, muziejai, menai, bibliotekos ir panašiai. Tačiau dabar, kuriant kultūros politiką, taip pat būtina atsižvelgti į turizmo, sporto industrijas, miesto plėtrą ir viešąsias erdves, remtis kūrybinėmis industrijomis ir talentingais gyventojais, galvoti apie mokslų bei technologijų parkus. Todėl tiksliai apibrėžti „kultūros politikos“ sąvoką yra sudėtinga, bet kartu ir paprasta: kultūros politika – tai politikos sritis, apimanti kokybiško gyvenimo klausimus.

Ar Kaunas turi kultūros politiką? Ir jei taip, kokie yra jos tikslai ir strategija?

Turbūt turi, tik jos niekas nepastebi (šypsosi – *red. past.*). Kalbant rimtai, miestas neturi vizijos, neturi strategijos, neturi ir kultūros politikos.

Tiesą sakant, tuo labai piktintis, tikriausiai, būtų neteisinga dėl daugelio priežasčių. Viena jų ta, kad daugelį dešimtmečių iki nepriklausomybės atkūrimo miestų raidos strategija buvo nuleidžiama „iš viršaus“, iš valstybės valdžios.

Todėl iš įpročio iki šiol laukiama, kada valstybė turės tvirtą ir aiškią kultūros politiką, kada bus numatyta regionų politika, kada kiekvienas gaus sau tinkamą vaidmenį ir galės rungtis sąžiningoje kovoje. Tuo tarpu valstybė neturi aiškos ir tvirtos pozicijos regionų politikos klausimu. Per keletą dešimtmečių Vilniui buvo suteiktas „mažosios Maskvos“ statusas ir šiai klaidai ištaisyti dabar reikia skirti daug pastangų, jei norime, kad talentingi žmonės grįžtų į regionus ir ten stiprintų kultūros pozicijas. Blaškomasi, nes stengiamesi įtikti visiems, o tai, kaip žinia, neįmanoma.

Tokias pat problemas išgyvena ne tik Baltijos, bet ir Centrinės Europos šalys. Daugumą jų pastaraisiais dešimtmečiais patyrė įvairias politines bei ekonomines krizes ir, atėjus naujai erai, joms sudėtinga prisiderinti prie pakitusių sąlygų, mažų organizacijų populiarumo, naujos rinkos ir Europos Sąjungos kultūros politikos. Net ir daug patirties sukaupę Vakarų Europos šalys, turinčios aiškią kultūros politiką, iki šiol nėra tikros, ar eina teisinga kryptimi. O šios abejonės, žinoma, nepadedą tiems, kas savo kelio dar tik ieško.

Kokia yra tavo asmeninė, subjektyvi nuomonė apie šiandieninę Kauno kultūros situaciją, ir kokias ateities perspektyvas išvelgi?

Vertinant subjektyviai, Kauno kultūros politika yra pasiutiškai įdomi ir patraukli. Gal dėl to, kad aš pats esu kaunietis ir per savo gyvenimą noriu šio miesto labai nuveikti ką nors gero, gal dėl to, jog matau nesunkiai išsprendžiamas įsisenėjusias problemas. Iki šiol blaškomasi, nieko rimto nenuveikiant. Todėl reiktų viską rimtai apsvarstyti ir padaryti tai, kas įmanoma, kas būtų geriausia šiam miestui. Negatyviai vertinantys Kauną teigia, kad jis yra tarsi pelkė. Visgi man norisi

atkreipti dėmesį, jog pelkėje auga ypatingi, vertingi, gana dažnai ir į Raudonąją knygą įrašyti augalai, kurių paprastoje pievoje nerasi. Todėl, nors ir pelkingas Kaunas, mes galime rasti daug privalumų šiame mieste. Tereikia imti ir pradėti atsakingai dirbti.

Miestas įdomus ir turi puikias perspektyvas. Kaunas telpa į įvairius miesto tipus. Juk jį galima laikyti ir administraciniu regiono centru, ir universitetiniu miestu, apibrėžti Kauno tapatybę pagal geografinę padėtį „kryžkelėje“ ar postindustrinį būvį, vadinti jį istorinio ir karinio paveldo miestu bei akcentuoti sporto tradicijas ir pasiekimus.

Yra daug pasirinkimų, galvojant kokia „vėliava“ galėtų garsinti Kauną Lietuvoje ir Europoje. Tereikia ekspertų tyrimų, lokalių ir tarptau-

tinių debatų, vykstančių viešai ar konkrečiose grupėse, kurie padėtų generuoti idėjas. Žinoma, reikia atsakingai stebėti tų idėjų realizavimą, jį vertinti ir laiku taisyti klaidas.

Darbo šioje srityje daug, nėra viskas paprasta, tačiau dėl to ir įdomu. Kultūros politikos srityje kyla daug konfliktinių situacijų, kuriose priimti teisingus sprendimus sudėtinga, bet būtina. Tai ir viešų erdvių

bei nekilnojamojo turto verslo poreikių priešprieša, ir ryškių asmenybių veiklos bei standartizavimo politikos suderinamumas, miesto centro gaivinimas bei priemiesčių socialinės lygybės poreikis, lokalaus bei globalaus identiteto santykis ir t. t. Bet protingų žmonių, galinčių spręsti šias problemas, Kaune netrūksta, tereikia rasti lyderį(-ius), kuris(-ie) visus tuos žmones suvienytų bendram tikslui.

Tad, jei mieste dirbantys politikai sugebės suburti kūrybiškų ir atsakingų žmonių komandas, neleis biurokratams kaišioti pagalių į ratus, suteiks laisvę priimti sprendimus (pakartoju – atsakingai) ir bus aiškus biudžetas, Kaunas turi puikias galimybes tapti miestu, kuriame gyvenimas gali būti visavertis ir kokybiškas, pademonstruoti, jog nebūtina laukti Kultūros ministeri-

jos politikų nurodymų ir malonės. Tiesiog reikia eiti į priekį savarankiškai, parodant gerą pavyzdį ir kitiems miestams. Tačiau tai daryti reikia dabar, šiandien, nedelsiant.

Kokią reikšmę miesto kultūros formavimui gali turėti VDU? Koks yra ir galėtų būti jo vaidmuo, dalyvaujant šiandieniniame kultūriniame vyksme?

Gediminas Banaitis – Skrandis

Panašu, jog VDU visada buvo kūrybiškas universitetas – ir tarpukaryje, ir atgavus nepriklausomybę. Tad čia ir slypi atsakymas.

Tiesiog manau, jog VDU visada prisidėjo prie miesto kultūrinio gyvenimo. Ir profesūros, ir aktyvių bei iniciatyvių studentų dėka. Malonu pastebėti, jog su dabartiniu Rektoriumi bei visa VDU bendruomene universitetas miesto kultūros formavime atlieka vis ryškesnį vaidmenį. Jei tik tie žmonės bus palaikomi, jei jiems bus ne tik netrukdoma, bet ir padedama, jei iš jų bus reikalaujama kokybiškos veiklos, VDU reikšmė miesto kultūros politikos formavime gali būti dar solidesnė. Dėstytojai ir studentai, kokybiškos studijos gali skatinti įvairių kūrybinių industrijų plėtotę, provokuoti apskritojo stalo diskusijas, padėti keistis žiniomis, informacija, idėjomis, steigti laboratorijas, kuriose akademinės bendruomenės nariai kartu su menininkais, architektais, verslininkais ar kitų profesijų atstovais mėgintų realizuoti įvairias idėjas. Galų gale, VDU bendruomenė, turėdama visus reikalingus žmogiškuosius išteklius bei nuosekliai dirbdama, gali daryti konkrečias išvadas, kurti pačią Kauno miesto kultūros politiką.

Tiesą sakant, keista, kad VDU dar nesiėmė šios veiklos, nes mūsų universitetas pajėgus tai padaryti (šypsosi – *red. past.*).

Dėkoju už pokalbį.

Fotografijų parodoje – subjektyvi kelionių patirtis

Birželio 11 – liepos 2 d. Ūkio banko investicinės grupės patalpose (K. Donelaičio g. 60, pirmo aukšto fojė) veiks VDU Menų fakulteto studentės Tomos Švažaitės fotografijų paroda „Prieš prasidedant lietaus sezonui“. Parodoje galima bus apžiūrėti fotografijų seriją iš kelionių po Indiją. Šia proga laikraščio skaitytojams siūlome susipažinti bent su dalimi jaunosios autorės darbų.

Tomas PABEDINSKAS

Universitas Vytauti Mlagni

Nuo pat XIX a. fotografija buvo nuolatinė keliautojų palydovė; XX a. pradėta kalbėti apie kelionių patirties nuvertėjimą pasaulyje, kurį pažįstame iš begalybės atvaizdų (Marshall McLuhan), o XXI a. pradžioje, praradęs savo kelionių skaitmenines nuotraukas, menininkas (Ugnius Gelguda) galėjo internete surasti visų aplankytų vietų atvaizdus, kuriuos įamžino kiti fotografai.

Todėl šiandien neišvengiamai kyla klausimas, ar tradicinė kelionių fotografija vis dar yra aktuali. Dar daugiau abejonių kelia tokios fotografijos pristatymas parodoje. Vis dėlto Tomos Švažaitės darbai tokias abejones išsklaido. Pirmiausiai todėl, kad šios autorės paroda – tai ne egzotiškų atvaizdų galerija, bet asmeniškos fotografės „pastabos“ apie subjektyvią kelionių patirtį, o tai savo ruožtu fotografijoms suteikia autentiškumo. Antra, autorė ne tik dalinasi su žiūrovais savo kelionių patirties fragmentais, bet taip pat parodos lankytojų dėmesiui pateikia tiek turinio, tiek estetinė prasme kokybiškas fotografijas. Todėl dėmesys, šiuo atveju, krypta nuo fotografijose įamžintų Indijos vaizdų į pačių nuotraukų vaizdinę formą ir jos kuriamas prasmes,

kurios žiūrovui pasakoja ne tik apie kelionę po mums tolimą šalį.

Tradicinėje nespaltvotoje fotojuostoje įamžintuose kadruose svarbus vaidmuo tenka šviesai. Išnaudodama juodai-baltos fotografijos teikiamas galimybes, parodos autorė šviesą savo darbuose paverčia svarbiu bendros kompozicijos elementu. Kai kuriose fotografijose kaip tik šviesa akcentuoja žmonių figūras, kitose atvirkščiai – gilūs šešėliai slepia vietinių gyventojų veidus nuo žiūrovo akių. Ne mažiau įtikinamas Tomos Švažaitės fotografijose atrodo ir mažo ryškumo gylio panaudojimas – tokiu būdu fotografė išskiria atskirus žmones iš gatvės šurmilio, neleidžia žvilgsniui klaidžioti daugiaplaniame Indijos gatvių gyvenime. Kita vertus, apie subtilų „fotografijos kalbos“ išmąnyimą byloja ir viena „nekokybiška“ nuotrauka – „išplaukęs“ muilo burbulus pučiančios moters atvaizdas. Kaip tik ši fotografija galėtų tapti visos parodos interpretacijos „raktu“. Ji aiškiai parodo, kad svarbiausia yra subjektyvaus autorės santykio su aplinka perteikimas, kurio siekiant įprasti „geros fotografijos“ kanonai tampa nesvarbūs.

Aiški autorės pozicija, akivaizdžiai išreiškta jos jausena parodoje eksponuojamas fotografijas „gelbsti“ nuo sentimentalios ir naiviai optimistinio pasakojimo apie Indiją ir jos žmones. Nors fotografės kūriniuose

Fotografė T. Švažaitė išskiria atskirus žmones iš gatvės šurmilio, neleidžia žvilgsniui klaidžioti daugiaplaniame Indijos gatvių gyvenime.

matome šypsenas ir švytėjimą, tačiau juos išryškina šalia eksponuojamų darbų tamsūs tonai ir fotografijose užfiksuoto tikro gyvenimo skurdas. Kai kurių Tomos Švažaitės Indijos gatvėse sutiktų žmonių žvilgsniai nėra nei priešiški, nei draugiški – jie greičiau rezervuoti, išreiškiantys tam tikrą atsiribojimą. Autorė į vietinius gyventojus taip pat žvelgia praeivio žvilgsniu, tartum, „iš šalies“ ir tuo pačiu neleidžia žiūrovams užmegzti menamo ryšio su fotografijose matomais žmonėmis. Parodos lankytojai yra priversti dalintis su fotografe pašaliečio pozicija, išgyventi savotišką svetimumo jausmą. Tomos Švažaitės fotografijose nėra humanistinio pasakojimo apie tai, kad žmonės visuose pasaulio kraštuose panašūs ir tuo artimi. Jaunosios fotografės paroda labiau primena bandymą priimti ne tik kultūrinius, bet ir kiekvieno žmogaus individualius skirtumus, net jei tai reikėtų, kad iš esmės kiekvienas mūsų per šį pasaulį keliauja vienas, gyvendamas savo vienintelį, nepakartojamą gyvenimą. Kaip tik tada, kai pripažįstami pamatiniai skirtumai ir susitaikoma su tuo, kad ne visus juos galime perprasti, atsiranda kiek paradoksali, tačiau tikra pagarba kitam ir kitokiam žmogui, kurią galima įžvelgti parodos fotografijose.

Sveikas Brolau, šeimyna,

Ak, ta vasara vasarėlė, Brolau, – smagus metų laikas. O smagiausia atostogos, kurių metu galėsiu aplankyti ir Jus.

Baigiantis mokslo metams, mums Vytauto Didžiojo universiteto darbuotojams, buvo organizuotos išvykos. Pirmiausia per Antanines garlaiviu „Liūtas“ plaukėme iki Rambyno. Mergaitės fundavau saldainiais, cukriniais ir šokoladu, o jos mane pomidorais ... Šypsojau paskendęs romantinės aplinkos sentimentų labirintuos!.. kur mergaičių skaitūs skruostai ir mėlynos akelės mane svaigino!!.. Šokom, trypėm ir dainavom ant Rambyno kalno. Nors Vokietijos pasieny vieni nosinaitėmis mojavė, kiti kulokais grasė... Gerai, kad garlaivis, kitaip nei gruzavikas praeitų metų kelionės į Zarasus – Lietuvos egzotiškąją Šveicariją metu – negedo... Pameni, pasakojau apie tą ekskursiją, kuri mums nelabai sekėsi? Tada gi dvi mergaitės vykusios į atlydus gruzavikas greitai „pavargdavo“ ir motoras darydavo „pachmielką“ prie samanotos, juk smagu buvo prisiglausti prie Europos senelio Stelmužėje..

Su mumis plaukė ir Kazys Binkis, tas keturvėjininkas, o kaip jis savo kūrybiniu talentu mus „pliekė“ !!.. Ir aš pats išdrįsau paskaityti savo „kūrybą“ – „Nusususią prozą“... O kur dar romansai visą kelionę garlaiviu besiliejančios iš mūsų lūpų kraštų ir jausmingų širdžių... „Pupų dėdė“ (tas, kur per radiją kalba) irgi mūsų nepamiršo, nepasididžiavo, laikė pašnekesį apie visas Rambyno ir jo apylinkių žinias-istorijas...

Tai va tokia mano tarnystė Vytauto Didžiojo universiteto buhalterijos skyriuje, kur ir pinigų pavyko susigriebti, linksmai leisti laiką, laike tarnybos, rausiantis į sąskaitų archyvą. O vasarą dar ir po Lietuvėlę paklajoti.

Per Onines Jus keliom savaitėm aplankysiu.

Tardamas jausmingą – Sudie, karštai spaudžiu dešinę !..

*Brolis Jonas, Kaunas
1938 06 13*

UVM International

The Red Summer of 1940

Though the idea and practice of active opposition to unwanted oppression is as old as history, the term “resistance” has come particularly into vogue in the 20th century to denote organized underground activity, both peaceful and violent, directed against a foreign occupying power or domestic tyranny. In the context of Lithuania, it is most often applied to the opposition manifested by the Lithuanian people to the series of foreign military occupations that began in the summer of 1940.

Mykolas DRUNGA

Universitas Vytauti Magni

The wholesale repression that started to unfold directly after the Soviet invasion of Lithuania on June 15, 1940 was so sudden and devastating in its impact that it surpassed everything in recent memory and left the nation both physically and psychologically unequipped to mount any immediate opposition. The paralyzing effect created by the Russian takeover—the overwhelming presence of Red Army troops, many of them ragged; the swift incorporation into the Soviet Union; the terror wave of persecutions culminating in the first wave of mass

arrests and deportations of June 14, 1941; the sweeping industrial, commercial, and agrarian expropriations; the suppression of all civic and political organizations except those of the Communist Party; and the imposition of totally centralized political and ideological control—lasted until the outbreak of war between Nazi Germany and Soviet Russia on June 22, 1941.

Even so, resistance units of three to five men began forming underground in the fall of 1940. The leaders of these triples and quintuples in turn organized new units, thereby creating a network of conspiratorial cells spread throughout the country. Their range of activity was extremely confined, however; it consisted

mainly of leafletting and collecting weapons and cartridges in hopeful expectation of the day armed resistance might become feasible. Due to the prevailing atmosphere of fear, the pervasiveness of the Soviet secret police and informer apparatus, and the lack of any legal means of public communication in civic association, any wider and more overt expression of opposition was impossible.

That hoped-for day came on June 23, 1941. As the Soviet units began retreating from Lithuania in advance of the German troops the Lithuanians started to revolt, declared the reestablishment of Lithuania's independence, and set up a Provisional Government which less than two months later was disbanded by

the new Nazi occupation regime that ruled Lithuania until the summer of 1944.

This Nazi occupation brought the Holocaust to Lithuania, a tragedy in which too many Lithuanians sadly tarnished their hands with their Jewish fellow-citizens' blood. But it also gave rise to an honorable Lithuanian underground anti-Nazi resistance movement, which the Germans subdued in 1943. When the Soviets returned in late 1944, those underground fighters still left alive in Lithuania merged into the armed Lithuanian partisan movement that the Russians were able to crush only as late as 1952. Vytautas Magnus university teachers, students, and alumni all had a big hand in these resistance activities.

Sporto centras/ 7 psl.

Sporto centro direktorė: „Studentų aktyvumas maloniai nustebino“

Pasak VDU sporto centro direktorės, ką tik pasibaigęs studentų sporto sezonas buvo vienas geriausių, nes sportuojančiųjų skaičius buvo vienas iš didžiausių per visą sporto centro gyvavimo laikotarpį.

Nerijus BUDRYS

Universitetas Vytauti Magni

„Studentų aktyvumas buvo tikrai didelis, ir toks išliko iki pat vasaros. Esame maloniai nustebinti, ir tai mums yra papildomas postūmis stengiantis modernizuoti Sporto centrą, kad jame būtų patogu ir malonu sportuoti“, – sako Sporto centro direktorė Liucija Kalvaitienė.

Parengus projektą, šiemet Sporto centrui pavyko įsigyti įrangos (tarp jų ir treniruoklį), reikalingos specialiems tyrimams atlikti. Lėšų tam skyrė projektą finansavęs Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondas.

Užmezgė ryšius su škotais

VDU sporto centro vadovė šiemet viešėjo Škotijoje, kur užmezgė kontaktus su Edinburgo universitetu. Bendradarbiaujant su šia aukštąja mokykla ketinama projektą pratęsti.

„Edinburgo universitete mokosi 25 tūkst. studentų. Universitetas turi puikias sporto bazes, ruošia

olimpiečius, atlieka medicininius tyrimus sporto srityje. Bendradarbiavimas su šiuo universitetu mums tikrai būtų naudingas“, – teigia L. Kalvaitienė.

Rugsėjo mėnesį aptarti bendradarbiavimo galimybių į VDU atvyks Edinburgo universiteto Kūno kultūros ir sporto bei laisvalaikio studijų departamento direktorius John Sproule.

Krepšininkai šlavė apdovanojimus

Įvairiuose čempionatuose ir turnyruose VDU atstovavę sportininkai šiame sezone taip pat pasirodė gerai. Kaip jau tapo įprasta, VDU krepšininkai susišlavė beveik visus įmanomus titulus: tapo Lietuvos studentų krepšinio lygos čempionais, Baltijos šalių studentų SELL žaidynių nugalėtojais, triumfavo mėgėjų turnyruose.

Krepšininkų dar laukia išbandymas Europos universitetų čempionate Lenkijoje. Mūsų šaliai Europos čempionais jau yra tapę tris kartus.

Merginų krepšinio rinktinė LSKL čempionate užėmė penktąją vietą.

Futbolininkai Studentų lygoje užėmė 9 vietą, o šiuo metu dalyvauja Kauno apskrities futbolo turnyre.

Čempionatuose geriausiai sekėsi lengvaatletėms

VDU sporto centre vyko aukštųjų mokyklų stalo teniso čempionatas. Nors mūsų tenisininkams apdovanojimų iškovoti nepavyko, universitetas sulaukė pagyrimų už labai gerą varžybų organizavimą. Didelis nuopelnas tenka šių varžybų vyriausiam teisėjui Vincui Franckaičiui, kuris yra sporto centro rūmų valdytojas.

Kulkinio šaudymo čempionate dalyvavo du VDU atstovai – vaikinai ir mergina. Geriau sekėsi merginai – Ieva Kurkliauskaitė užėmė ketvirtąją vietą.

Lengvosios atletikos čempionate bėgikams nepavyko pasiekti geresnių rezultatų, užtat sportinio ėjimo rungtyje Daiva Sadauskaitė iškovojo trečiąją vietą, Rasa Rupeikaitė ieties metime – taip pat trečiąją, o rutulio stūmimo – penktąją vietą.

Mūsų šaliai dalyvavo ir aukštųjų

VDU Sporto centro direktorė
Liucija Kalvaitienė

mokyklų sambo imtynių čempionate, tačiau apdovanojimų šiemet nepelnė.

Universiadoje – bronzą orientacininkėms ir lengvaatletėms

VDU atstovai dalyvavo ir Lietuvos universiadoje: Rasa Rupeikaitė ieties metime vėlgi buvo trečia, Daiva Sadauskaitė sportiniame ėjime taip pat iškovojo trečiąją vietą, o Andrius Latvinskas 100 m barje-

„Esame maloniai nustebinti studentų aktyvumu. Mums tai – postūmis modernizuoti Sporto centrą, kad jame būtų patogu ir malonu sportuoti“.

rinio bėgimo rungtyje – ketvirtąją. 100 m dalyvavę bėgikai pateko į geriausiųjų dvidešimtuką.

Paplūdimio tinklinio turnyre, kaip ir dziudo imtynėse mūsų aukštais rezultatais pasigirti negalėjo, tačiau dar vieną apdovanojimą mūsų universitetui pelnė merginų orientacininkių komanda, kuri estafetės varžybose užėmė trečiąją vietą. Orientacininkė Aistė Gulbinaitė klasikinėje rungtyje iškovojo šeštą vietą.

VDU bendruomenės nariai – apie praėjusius mokslo metus

Besibaigiant mokslo metams, VDU bendruomenės narių (įvairių klubų, fakultetų, skyrių atstovų) klausėme, kas jiems labiausiai patinka VDU akademinėje bendruomenėje, kuo jie jaučiasi joje įdomūs, išskirtiniai. Taip pat prašėme paminėti, kokie įvykiai, pokyčiai labiausiai juos džiugina.

Benas Ulevičius

Katalikų teologijos fakulteto dekanas

Labiausiai man patinka VDU bendruomenės gebėjimas žengti viena žingsnį pirmiau laiko (lyginant su kitomis institucijomis), numatyti kintančias situacijas ir joms pasiruošti. Mus vienija atvirumo, skaidrumo, savitarpio pagarbos siekis.

Su VDU akademine bendruomene KTF sieja atvirumas tiesai, rimtas požiūris į žmogaus orumą ir platų humanitarinį išsilavinimą. Esame intriguojantys, truputį keisti, tačiau mieli ir savi (bent jau taip jaučiamės).

Įsimintiniausi mūsų šių metų darbai: organizaviome KTF 20-mečio paminėjimą, akciją „Nupirk vaikams autobusiuką“, laimėjome Stasio Šalkauskio taurę futbolo rungtynėse, kūrėme fakulteto svetainę, tebekurpiame savianalizės, skelbiame fakulteto ir universiteto atveriamas galimybes moksleiviams.

Miglė Šontaitė

VDU Studijų marketingo skyrius

Mane asmeniškai labai džiugina netradicinės VDU „Menų centro“ ir menų fakulteto iniciatyvos, užmirštų universiteto erdvių atgaivinimas. Šiais metais Studijų marketingo tarnyba labai aktyviai dirbo su mokyklomis ir moksleiviais: jau antrus metus iš eilės moksleiviams organizavome pagrindinių brandos egzaminų konsultacijas, pirmą kartą suorganizavome labai palankių atsiliepimų sulaukusią „Moksleivių dieną VDU“, su VDU dėstytojais vizitavome mokyklas, kur buvo vedamos paskaitos, taip pat suorganizavome „INFO dienas stojantiejiems“. Džiugu, kad visos SMT vykdomos veiklos labai teigiamai vertinamos mokytojų ir moksleivių, pažymint, kad esame vienas aktyviausių ir įdomiausių projektus siūlančių universitetų.

Viktoras Bachmetjevas

VDU Filosofų klubas

VDU bendruomenėje man labiausiai patinka vis dar jaučiama jaunatviška energija, kuria universitetas pasižymėjo nuo pat savo atsikūrimo. Šio universiteto jėga visuomet buvo studentai – reiklūs, smalsūs, orūs. Labai tikiuosi, kad ir toliau VDU rinksis asmenybės.

Smagu, kad filosofijos, o ir apskritai humanitarų, svarba universitetui vis labiau pripažįstama. Reikia tikėtis, kad šis suvokimas tik stiprės ir savo pastangas vis labiau galėsime skirti ne tuščiam savo „naudingumo“ įrodinėjimui, o konstruktyviam įnašui į universiteto ir miesto bendruomenes.

Šiomet atidarėme Filosofijos skaityklą, įsikūrėme Filosofijos studentų mokslinę draugiją, surengėme Tarptautinės Filosofijos dienos paminėjimą, futbolo turnyrą „S. Šalkauskio taurė“, toliau tęsėme „Filosofijos kine“ peržiūrų ciklą. Labiausiai džiugina besiformuojantis studentų suvokimas, kad universitetas yra ne vartojimo prekė, o vieta, kurią turime kurti mes visi kartu.

Živilė Dapšauskaitė

VDU Etnologų klubas

Universitete ypač svarbi laisvė ir vienybė. Mančia, puikiausiai tai įrodė Rektorius ir VDU Filosofų klubo lažybos „100X100“, kai pastarieji turėjo puikią progą suvienyti savo jėgas, siekdami jiems ypač svarbaus tikslo įgyvendinimo – surinkti 10000Lt knygų pirkimui (plačiau apie tai skaitykite p.2 – *red.past.*). Rektorius priėmė iššūkį ir parodė, jog jam yra įdomūs bendruomenės narių poreikiai.

Etnologų klube džiugina tai, jog susitikimų, vykusių kas antrą savaitę, metu perskaityta labai įdomių, aktualių, o taip pat ir šmaikščių pranešimų: dr. D. Kulakauskienės „Moksleivių burtai“, bakalauro III kurso studentų M. Vingrio „Rūkymo folkloras“, R. Sinkevičiaus pristatyti animaciniai filmai bei kiti. Mums svarbu ne tik siekti žinių ir jomis dalintis formalioje aplinkoje, tačiau norisi tuo „uždegti“ ir platesnes erdves: juk sakoma, jog „vienai žmonės gyvena ir mokosi, kiti – tik tai gyvena“ (M. Larnis).

Jonas Gajauskas

Bendrabučio „Taika“ tarybos pirmininkas

Negalėčiau savęs pavadinti išskirtiniu ar itin įdomiu, tiesiog noriu pasidžiaugti, jog man teko garbė 6 metus gyventi „Taikos“ bendrabutyje. Šiandien galiu drąsiai teigti, jog tai buvo vieni įsimintiniausių mano gyvenimo metų. Trejus pastaruosius metus buvau išrinktas šio bendrabučio tarybos pirmininku. Dėl to man atsivėrė platesnės galimybės imtis iniciatyvos vienijant studentus.

Šiais metais baigiau magistro studijas. Tačiau studentiškas gyvenimas nebūtų toks studentiškas be kitų įvykių. Teko pavaduoti rektorių vienai dienai, o tokios dienos patirtis yra neįkainojama.

Vis dėlto didžiausią išpūdį paliko tai, kad, kai pradėjau kraustytis iš bendrabučio, prie manęs priėjo menkai pažįstami „Taikos“ gyventojai ir pasakė „ačiū“... Nelabai supratau, už ką, bet buvo malonu, jog mano darbas neliko nepastebėtas.

Nuoširdžiai sveikiname gražias sukaktis švenčiančius Universiteto bendruomenės narius:

60-mečio proga Lietuvių kalbos katedros prof. Alvydą Butkų (liepos 9 d.)

Lietuvių literatūros katedros prof. Ireną Buckley (rugpjūčio 2 d.)

75-jo jubiliejaus proga informatikos fakulteto prof. Joną Sapagovą (rugpjūčio 29 d.)

Neblėstančio entuziazmo, gerų emocijų ir gaivios vasaros!

